

Sonja Albrink (CD):

Også CD kan støtte det fremsatte lovforslag.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Jeg vil takke ordførerne for den positive modtagelse, det foreliggende lovforslag har fået – stort set i hvert fald. Det kommer for så vidt ikke bag på mig, at det får en positiv modtagelse, for det er jo reelt udtryk for den reneste, skæreste snusfornuft, nemlig at man fritager nogle fra at bygge beskyttelsesrum i dele af en kommune, hvor der ikke er brug for det, samler pengene op og i stedet, hvis det er nødvendigt, bygger beskyttelsesrummene i den del af kommunen, hvor der er brug for det.

Jeg har lidt vanskeligt ved at se gode argumenter imod det, men jeg glæder mig til udvalgsarbejdet, og jeg ser også frem til, at vi ret hurtigt kan få vedtaget dette lille lovforslag.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Det, der afslutningsvis bringer mig på talerstolen, når vi diskuterer dette forslag, er, at man kan diskutere snusfornuften.

Jeg vil kun sige, at man kunne anlægge den betragtning, at man sagde: Hvis erhvervslivet ikke skal betale – for det kan de godt blive fri for efter den nugældende lov – jamen så lad dem dog blive fri for det; de har afgifter og udgifter nok. Og bygger man et sted, hvor der er beskyttelsesrum nok, er det jo fint; men når man bygger et sted, hvor der ikke er noget, og man måske sætter spørgsmålstegn ved, hvor meget der skal bygges af nye beskyttelsesrum og sikringsrum, sådan som udviklingen har været, er det så snusfornuftigt, at erhvervslivet skal betale noget, som de kunne undgå? Tak.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Kirsten Jacobsen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kommunaludvalget.

Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 42: Forslag til lov om ændring af lov om midlertidig opholdstilladelse til visse personer fra det tidligere Jugoslavien m.v. (Forlængelse af perioden for midlertidig opholdstilladelse).

Af Birthe Rønn Hornbech (V), Helge Adam Møller (KF) og Tom Behnke (FP) m.fl. (Fremsat 2/11 94).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Det er ikke så forfærdelig længe siden, vi sidst her i Folketinget drøftede den samme problemstilling. Dengang – det var i foråret – var der også tanker fremme om, at man i yderligere et år eller måske længere skulle fratage de 18.000 bosniske krigsflygtninge i Danmark deres selvfølgelig ret til at få deres asylsag behandlet.

Det var dengang, vi gennemførte nogle ændringer af jugoslaverloven, som gav nogle væsentlige forbedringer af opholdsvilkårene for de bosniske krigsflygtninge.

Det fremgår af det aktuelle lovforslag fra VKZ, at forslagsstillerne til trods for de tidligere drøftelser, der var meget grundige både her i Tinget og i offentligheden, fortsat står helt uforstående over for min og regeringens beslutning om ikke yderligere at udskyde asylsagsbehandlingen. Det, der er tale om, er jo, at vi fastholder hr. Hans Engells lovbestemmelser om, at man maksimalt i to år kan udskyde asylsagsbehandlingen.

Loven om midlertidig opholdstilladelse til krigsflygtninge fra det tidligere Jugoslavien indeholder to hovedelementer. For det første at der gives en midlertidig beskyttelse til krigsflygtninge fra det tidligere Jugoslavien. Denne midlertidige beskyttelse er ikke tidsbegrænset; beskyttelsen gives frem til det tidspunkt, hvor der igen er så fredelige tilstande i Bosnien-Hercegovina, at man kan vende tilbage. Det vil sige til det tidspunkt, hvor der er en egentlig fred.

Det eneste, der er tidsbestemt, er lovens andet hovedelement, nemlig den frist, som Folketinget i sin tid gav for, hvor længe man kan fastfryse asylsagsbehandlingen for denne gruppe mennesker. Det er som sagt to år.

Jeg vil i den sammenhæng minde om, at bosnierne i lighed med alle andre asylansøgere har

en umistelig ret til at få deres sag behandlet. Den ret er en følge af flygtningekonventionen fra 1951, og den kan ikke fratages nogen, hverken bosniere eller andre flygtninge.

To år var det tidsrum, som man dengang i november 1992, da hr. Hans Engell fremsatte lovforslaget, fandt det rimeligt at afskære krigs-flygtninge fra, at myndighederne tog stilling til, om de kunne anerkendes som flygtninge her i landet.

Forslagsstillerne, VKZ, siger nu, da 2-års-fristen er ved at udløbe for de første bosniske flygtninge:

»Forudsætningerne for lovens vedtagelse i efteråret 1992 er svigtet afgørende.«

Det er et direkte citat fra bemærkningerne.

Jeg vil derfor godt vide, hvad det er for forudsætninger, der har svigtet. Hvad er det, der har ændret sig i vurderingen af, hvor længe det danske samfund kan være bekendt at afskære et menneske fra den selvfølgeligelige ret til at få dets asylsag behandlet?

Lad mig også minde om, at vi jo selv har inviteret nogle af dem herop. De er inviteret efter lovregulerede invitationsordninger og ud fra nogle helt præcise forudsætninger, og en af de forudsætninger er som sagt 2-års-grænsen. Der er afgivet nogle løfter, og det er dem, man nu ønsker at løbe fra.

Vi taler om mennesker, som har måttet flygte fra deres land, i mange tilfælde fra deres familie, fra deres kultur, fra deres uddannelse, fra deres venner, og man kan måske også sige mennesker, der har måttet flygte fra deres fremtid.

De har så nu opholdt sig i Danmark, nogle af dem i 2 år, men mange har for så vidt været her længere, fordi de først fik deres midlertidige opholdstilladelse efter nogen tids ophold her i landet.

Det, vi skal tage stilling til, er, hvor længe man kan lade en sådan uvished fortsætte. Hvor længe kan man forlænge et midlertidigt liv, hvor uvisheden bliver mere og mere belastende for hver dag, der går? Man må jo også huske på, at det ikke er mennesker, der kommer fra ufarlige forhold; mange har simpelt hen måttet flygte over hals og hoved og har gennemlevet en meget, meget traumatisk periode forud for deres flugt.

I det tidlige forår 1994 var det sådan, at vi i regeringen også overvejede en udskydelse af asylsagsbehandlingen, og det vil jeg godt sige lidt om, for hvorfor gjorde vi det? Det gjorde vi, fordi vi på det tidspunkt havde en forhåbning

om, at krigen snart var slut. Vi så, at krigshandlerne var i aftagende, kroaterne og muslimerne havde netop indgået en unionsaftale, eller en konføderationsaftale er det vel mere korrekt at sige, og i den situation ville det selvfølgelig have været fornuftigt nok at sige, at vi lige skulle se tiden an, for hvis freden var lige om hjørnet, kunne vi måske godt i en kortere periode udskyde det.

Men mens de overvejelser fandt sted i regeringen, tog udviklingen jo en meget dramatisk vending. Jeg tror, vi alle sammen husker, hvordan vi pludselig blev revet tilbage til virkeligheden – det var midt i april – med overfaldet på Goradze. Det skete med nogle meget hårde kampe i hele den del af området, og helt realistisk måtte vi erkende, at håbet om en hurtig fredsslutning ganske enkelt bristede.

Det, sammenholdt med at UNHCR nogle uger i forvejen havde opfordret medlemslandene til at lade de bosniske flygtninge søge asyl, førte som bekendt til, at regeringen ikke fandt grundlag for at fratage 2-års-grænsen, der hele tiden har stået i loven.

Spørgsmålet om, hvorvidt asylsagsbehandlingen skal iværksættes, kan således ikke betragtes løsrevet fra situationen i krigsflygtningenes hjemland. Det turde være en banalitet at sige dette, og det undrer mig, at det ikke gør det mindste indtryk på de mennesker, der står bag det lovforslag, vi nu behandler.

Hvis freden havde været lige om hjørnet, ville regeringen faktisk have været indstillet på, at vi skulle se situationen an, som jeg sagde før, men når det nu trækker ud – og der er vel ingen, der har nogen begrundet forhåbning om, at vi i det næste halve år har en fred inden for rækkevidde – er vi selvfølgelig nødt til at holde os til det grundlag, som vi fik overleveret af den tidligere regering.

Krigen er værre nu; ingen, der følger med i, hvad der sker, kan påstå noget andet. Det spørgsmål, som trænger sig på, i hvert fald for mig, og jeg håber, at debatten i dag kan afklare det, er, hvordan man i en sådan situation kan afskære de bosniske flygtninge fra at få deres sag behandlet i yderligere 1 år eller mere. Jeg mener, at det kræver en meget god forklaring, og den forklaring er forslagsstillerne ikke på noget tidspunkt er kommet med.

For at være helt sikker på, at det er forstået, vil jeg stille det direkte spørgsmål: Hvorfor kan de bosniske krigsflygtninge selv nu, hvor de har ventet i 2 år, ikke få præcis den samme ret, som

alle andre, der søger asyl i Danmark, får? Hvor længe mener forslagsstillerne at man kan byde mennesker at leve i denne meget belastende midlertidighed? Når der er gået yderligere 1 år, skal vi så til det en gang til? Er der slet ingen deadline? Er det 1 år, 2 år eller 3 år? Jeg synes, at der er mange ting, som kræver en nærmere forklaring.

Alene af humanitære årsager bør vi afstå fra at udsætte sagsbehandlingen yderligere. Jeg mener ikke, at der ligger noget som helst i situationen, der kan pege i retning af, at det var en rimelig behandling at følge det forslag, der er fremsat af VKZ. Tværtimod taler alt for at forbedre vilkårene yderligere for den gruppe mennesker og give dem en reel chance for at komme videre i deres liv.

Som jeg sagde lidt tidligere, blev første skridt til det taget ved vilkårforbedringerne i maj i år. Andet skridt bliver taget, når vi her til december påbegynder asylsagsbehandlingen og gennemfører et tillempet integrationsprogram for de bosniere, der som følge af situationen i deres hjemland måtte få tildelt asyl. Der er vel ikke nogen, der kan fortænke bosnierne i at have haft tiltro til den danske lovgivnings løfte om en asylsagsbehandling, når de 2 år var gået.

Jeg vil i den forbindelse godt minde forslagsstillerens ordfører, fru Birthe Rønn Hornbech, om, at vi ikke skal længere tilbage end til begyndelsen af september i år, hvor fru Birthe Rønn Hornbech havde visse moralske skrumpel ved at forlænge udsættelsen af asylsagsbehandlingen. Jeg citerer fra Politiken den 2. september i år:

»Når Birte Weiss har lovet de bosniske flygtninge asylsagsbehandling efter 2 år, så føler jeg mig lidt bundet af det, moralsk.«

Se, det er lidt af en tilsnigelse, for det er jo ikke mig, men Folketinget, der som lovgivende magt i november 1992 under den borgerlige regering afgav dette løfte, og det er et løfte, som også fru Birthe Rønn Hornbech var med til at give. Venstre sad med i regeringen dengang, og jeg husker også, at der var et meget bredt flertal i Folketinget for denne lovgivning.

Til sidst vil jeg også gerne pege på, at UNCHR i forbindelse med den sidste ændring af jugoslaverloven ikke blot gav udtryk for tilfredshed med, at Danmark forbedrede forholdene for de bosniske krigsflygtninge og ville påbegynde asylsagsbehandling som lovet af et meget bredt flertal i Folketinget, et løfte, som måske mange af krigsflygtningene har klynget

sig til i hele denne lange periode med uvished, men UNHCR har også kvitteret for, at vi nu var indstillet på at lade løftet blive efterfulgt af handling.

Derfor er der ikke noget at sige til det, hvis der er mange, der i dag sidder med mange spørgsmål, som må rettes til forslagsstillerne.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Tak for ministerens indledende svar, som i hvert fald for mig var så provokerende, at jeg følte anledning til at gå på talerstolen allerede nu.

Ministeren siger, at bosnierne har en selvfølgelig ret til at få deres asylansøgning behandlet, og det er jeg sådan set enig i ifølge de spilleregler, vi kører efter. Men så vidt jeg husker, fik Danmark jo i sin tid tilladelse fra UNHCR til, at man netop for disse personer kunne lave en ordning med en midlertidig opholdstilladelse og dermed udskyde en egentlig asylsagsbehandling, og i den tilladelse husker jeg ikke at der stod noget om, hvor lang tid det var. Hvis der har stået, at det præcis var 2 år, vi fik tilladelse til, er det vel ikke utænkeligt, at det kan forhandles, så man kan forlænge det. For mig at se var det princippet, UNHCR i sin tid godkendte.

Jeg er heller ikke sikker på, at der er internationale regler, der foreskriver, at man skal behandle en asylansøgning med henblik på at give en egentlig opholdstilladelse. Så vidt jeg har forstået, er de internationale regler skruet sammen på en sådan måde, at vi har forpligtelse til at yde de pågældende personer beskyttelse, men det er sandelig noget helt andet.

Da man i sin tid vedtog denne lov, og også da den blev revideret, blev det meddelt, at man var klar til at diskutere problemstillingen, når de 2 år var ved at løbe ud. Jeg forstod det dengang således, at man var klar til at diskutere, om man eventuelt kunne udvide denne periode, hvis krigen ikke var færdig; det var det indtryk, diskussionen efterlod.

Ministeren spørger, hvor længe en midlertidig opholdstilladelse kan forsætte, og om bosnierne skal have andre rettigheder end de øvrige flygtninge. Men Folketinget havde jo netop den klare holdning, at man ville have en forskel; vi lavede netop en forskel mellem andre flygtninge og så de her bosniere.

Nu vil ministeren så til med andre argumenter at udligne forskellen, men hvis ministeren hele tiden har haft den holdning, hvorfor skulle

vi så have alt det hurlumhej med at lave forskellige særlove i mellemtiden? Det vil jeg gerne spørge ministeren om.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg vil godt sige, at jeg helt vedstår det, der blev læst op. Jeg synes, det er et kæmpe moralsk problem for ministeren, at ministeren, der i meget lang tid var meget optaget af, at V og K var enige med ministeren i, at der endelig ikke måtte skabes forventninger hos bosnierne om, at de skulle have opholdstilladelse, pludselig sprang fra det. Derfor gik vi også ud på et meget tidligt tidspunkt – allerede i foråret – og sagde helt klart, at vi ikke var enige i de ændringer, ministeren ønskede – og det er altså det, vi gentager i dag.

Jeg vil så godt stille tre eller fire spørgsmål til ministeren. Hvor står det i flygtningekonventionen, at folk, der er på flugt, har krav på en opholdstilladelse med de retsvirkninger, det medfører efter den danske udlændingelov? Hvor står det, at man har krav på at få en livsvarig opholdstilladelse? Det, vi ønsker, er jo en tidsbegrænset tilladelse, og det kan man godt give i dag efter udlændingeloven, men det er jo det, ministeren ikke vil. Hvorfor vil ministeren ikke give en tidsbegrænset tilladelse?

Hvor står det i øvrigt i flygtningekonventionen, at krigsramte, der kommer til et andet land som led i en større tilstrømning, har krav på livsvarig opholdstilladelse? Og hvor står det i flygtningekonventionen, at personer, der er flygtet fra krig og rejser gennem flere sikre lande, har krav på en livsvarig opholdstilladelse i Danmark?

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Nu bliver jeg en lille smule mystificeret. Hvad er det egentlig, vi diskuterer? Jeg troede sådan set, at det, vi diskuterede, var det forslag, der foreligger, om, at de bosniske asylansøgere skal have forlænget den midlertidige beskyttelse fra 2 til 3 år.

Nu forstår jeg, at det er et spørgsmål om, hvorvidt asylansøgere i al almindelighed skal kunne opholde sig i Danmark på ubestemt tid. Det er jo det spørgsmål, der bliver stillet herfra, og det finder jeg helt uforståeligt, når det sammenholdes med forslagets bemærkninger, hvor der står:

»Men forslagsstillerne finder tillige helt principielt, at de krigsramte ikke bør indgå i en asylsagsbehandling ...«

Det vil sige, at det ikke er et spørgsmål om, hvor lang tid de må have lov at blive i Danmark, efter at de har fået asyl, men om, at man overhovedet ikke ønsker, at de skal have ret til en asylsagsbehandling. Det er jo noget helt andet.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Når jeg beder om ordet nu, er det for at undgå, at debatten skal være fuldstændig forplumret fra starten.

Der blev stillet tre spørgsmål af fru Birthe Rønn Hornbech, som alle gik på den samme melodi, nemlig: Hvor står det i flygtningekonventionen, at denne gruppe på den ene eller den anden type vilkår har krav på livsvarig opholdstilladelse i Danmark? Det var formuleringen.

Det står der naturligvis overhovedet ingen steder, og det er slet ikke det, debatten drejer sig om. Den drejer sig om, at de pågældende har krav på at få deres asylsag behandlet, men i og med, at man kan få sin sag behandlet, ligger der naturligvis ikke, at man dermed har fået en tilladelse. Det har vi nogle uafhængige asylmyndigheder, der tager sig af, og det vil sige, at nogle får tilladelse, og andre får afslag.

Det fremgår allerede af den lov, som hr. Hans Engell fik vedtaget i Folketinget, hvor jeg synes, at den daværende opposition leverede et fint medspil til den siddende regering – det var jo et alvorligt spørgsmål, som ingen syntes at der skulle laves politisk plad på, derfor det brede flertal – at det er en total forvanskning af denne problemstilling at påstå, at det, vi diskuterer, er en livsvarig opholdstilladelse. Det er ikke os, der tager stilling til det, for det hverken kan eller skal Folketinget. Det skal de dertil indrettede asylmyndigheder, og det er kun det, der er i spil i denne sag.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Jeg vil godt sige til indenrigsministeren, at hvis man ikke ændrer loven, bliver konsekvenserne med meget stor sikkerhed, at et antal – og sandsynligvis et stort antal – af de 20.000 eksjugoslavere, vi taler om, ender med at få et livsvarigt ophold i Danmark. Så kan ministeren sige, at det ikke er os, der bestemmer det, men det bliver konsekvenserne af den bestemmelse, som regeringen og et flertal i Folketinget traf i foråret.

Når ministeren så spørger, hvad det er for et løfte, bosnierne i sin tid fik, vil jeg godt sige, at bosnierne fik ét løfte, og det var løftet om, at så længe krigen rasede i deres eget land, ville vi modtage dem i Danmark og give dem beskyttelse. Vi ville give dem et helle, hvor de kunne være indtil den dag, der atter var fred, for så skulle de naturligvis tilbage og hjælpe med at genopbygge deres eget land.

Det var det løfte, de fik, men de fik ikke det løfte, som ministeren lægger op til, nemlig et løfte om, at de kan gøres til indvandrere i Danmark, og det løfte skal de efter vores mening heller ikke have.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Det er jo ikke tanken med den slags debatter, at det skal være en dialog mellem forslagsstillerne og ministeren. Det er faktisk mellem ordførerne for partierne, at debatten skal foregå, men når der stilles et direkte spørgsmål, vil jeg godt her svare på det og så ved afslutningen af debatten vende tilbage til de spørgsmål, der i øvrigt kommer.

Nu siger jeg det med vilje meget enkelt og langsomt, så vi er helt sikre på, at det ikke kan misforstås. Den 2-års-grænse, der eksisterer i loven i dag, er indført af den tidligere regering. Det er forkert, når hr. Helge Adam Møller siger, at det besluttede et flertal i Folketinget i foråret. Vi besluttede overhovedet ingenting om 2-års-grænsen i foråret. Det, vi blot sagde, var, at vi stod ved den lov, som den tidligere regering fik gennemført i Folketinget. Vi står ved vores stemmeafgivning, vi står ved det løfte, der er afgivet. 2-års-grænsen er en del af det lovkompleks, som vi i bred enighed fandt frem til, dengang det for alvor gik løs nede i det tidligere Jugoslavien. Det kan godt være, at Det Konservative Folkeparti eller Venstre - Fremskridtspartiet stemte jo imod, så vidt jeg husker, så dem kan vi ikke holde ansvarlige for noget løftebrud, men de to andre partier da - har fortrudt, at man dengang gav det løfte, og at man ikke rigtig overskuede, hvad det drejede sig om, men at vi nu strikt holder os til den lov, som hr. Hans Engel satte sit navn under, kan altså ikke bortforklares. Læs Folketingets forhandlinger, læs loven, se, hvis signatur, der står under. Vores pointe er, at vi ikke vil løbe fra den lov, som vi i fællesskab var med til at gennemføre.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Jeg kan forstå, at Socialdemokratiet var hundrede procent indforstået med, hvad det var, Socialdemokratiet dengang stemte for, og det synes jeg lige vi skal holde fast i et øjeblik, for ministeren siger, at det ikke er et spørgsmål om, at de pågældende skal have krav på et livsvarigt ophold, men at de skal have krav på, at når de har været her i 2 år, kan de få en ganske almindelig asylsagsbehandling, og at nogle af dem så kan få lov til at blive her, mens nogle skal sendes hjem; jeg vil nu godt se, om det bliver tilfældet.

Men sagen er, at hvis de får lov til at blive her efter en sådan sagsbehandling, vil de allerede efter at have været her i 1 år, fordi de så har været lovligt i Danmark i samlet 3 år, få en tidsbestemt opholdstilladelse, og det vil sige, at uanset om der bliver mere fred og ro i det tidligere Jugoslavien, end der er i Danmark, kan vi ikke sende dem hjem. Det bliver konsekvensen, hvis vi ikke gør noget nu. Hvis ministeren hele tiden har været klar over, at det her kun var noget, vi gjorde i en 2-årig periode, skulle det være en helt almindelig asylsagsbehandling, og der var ikke noget at diskutere; man kunne ikke udvide de 2 år på nogen måde. Så ville der ikke være nogen forskel på, at man allerede dengang havde lavet en egentlig asylsagsbehandling og havde givet de pågældende en ganske almindelig opholdstilladelse, for den havde haft de samme konsekvenser, som en midlertidig opholdstilladelse har. Konsekvenserne er nemlig, at når de har været her i 3 år fra den dag, de indrejste, får de en tidsbestemt opholdstilladelse og kan blive her, lige så længe de har lyst til. Spørgsmålet er, hvad vi skulle med alt det hurlumhej med særlove og lignende. Disse særlove var altså, som jeg påpegede under debatterne dengang, et blållys, man sendte ud til befolkningen, for at det skulle glide lettere ned. Man bildte befolkningen ind, at det kun var noget, vi gjorde midlertidigt, og sagde, at de skulle tage det roligt, for de fremmede skulle slet ikke blive her. Det var det signal, man dengang sendte. Jeg advarede dengang, og jeg har desværre fået ret. Det var et blållys, og Socialdemokratiet har ved sin indenrigsminister lige stået her og erkendt, at man vidste, at det var dét, man gjorde. Jeg synes, det er synd.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg vil da bede om, at forslagsstillerne om ikke

før så i deres ordførertaler svarer på et spørgsmål i forlængelse af, hvad hr. Helge Adam Møller sagde: Hvor lang tid skal disse mennesker have et helle uden at kunne få deres asylsager behandlet? Der må vel være en eller anden grænse. Sidst var det 2 år, nu er det så 3 år, om 1 år er det 4 år. Skal ungarerne fra 1956 sendes hjem? Skal tjekkerne fra 1968, eller hvem de ellers kan finde på der er kommet igennem tiderne? Der må vel være en eller anden grænse, og hvor ligger den? Den er ikke fremgået af noget, som er sagt her.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Nu er hr. Søren Søndergaard jo endnu ikke kommet til skelsår og alder her i Folketinget, men jeg kan sige, at jeg i hvert fald på Venstres vegne tidligere har givet udtryk for, at vi mener, at en opholdstilladelse skal være tidsbegrænset de første 7 år, for efter den tid kan man søge statsborgerskab, og mon ikke langt de fleste ungarere har gjort det; det er bestemt mit indtryk.

Når den debat kommer op nu, kan jeg sige til hr. Søren Søndergaard, at så er det, fordi den for forslagsstilleren hører nøje sammen med, at ministeren administrerer udlændingeloven på en måde, ministeren efter vores opfattelse ikke er nødt til, nemlig indbygger en automatik i at få opholdstilladelse og dermed livsvarigt ophold. Jeg skal derfor bede ministeren bekræfte, at det er rigtigt, at når disse bosniere får asyl, får de med det samme en blanket, hvorpå der står: Opholdstilladelse med henblik på varigt ophold.

Uanset hvordan ministeren læser teksten, føler vi stadig væk, at vi havde en aftale om, at asylsagsbehandlingen yderligere skulle udsættes. Det vil vi blive ved med at sige, og vi vil tage det op til debat igen og igen.

Dorte Bennedsen (S):

I dag for 2 år siden afgav Retsudvalget en betænkning om forslaget til midlertidigt ophold for visse folk fra det tidligere Jugoslavien, og denne betænkning indeholdt et ændringsforslag, som den tidligere konservative justitsminister Hans Engell havde fremsat. Det lød: »Udskydelsen af sagsbehandlingen af en ansøgning i henhold til udlændingelovens § 7 kan dog ikke udstrækkes ud over 2 år fra det tidspunkt, hvor beslutningen herom er truffet.«

Det er jo ikke nogen hemmelighed – i hvert fald ikke for os, der deltog dengang – at mini-

steren stillede dette ændringsforslag, fordi der i Folketinget var bekymring over at lade mennesker være i uvished om deres skæbne i meget lang tid. Jeg er overbevist om, at alle partier havde ønsket og håbet, at det jugoslaviske problem ville være løst i løbet af denne 2-års-periode. Sådan gik det desværre ikke, og nu står vi her den 1. december i den situation, at den af den tidligere minister foreslåede bestemmelse skal træde i kraft.

Men så oplever vi altså, at Venstre, De Konservative og Fremskridtspartiet – men sidstnævnte havde, som ministeren har sagt, om jeg så må sige en anden holdning dengang, så det er måske ikke så forunderligt – siger, at det vil de ikke være med til, fordi forholdene i Eksjugoslavien jo ikke har ændret sig. Det hedder i bemærkningerne til forslaget: »Forslagsstillerne var og er helt uforstående over for indenrigsministerens og regeringens beslutning om, at man ikke vil forlænge udsættelsen af asylbehandlingen.« Det er dog unægtelig at stille tingene på hovedet.

Udgangspunktet var jo folketingsmedlemmers bekymring for en orden, som efterlod mennesker i uvished i 3-4-5 år, hvis det ulykkelige skulle ske, at krisen og krigen fortsatte. Det forstod og accepterede den daværende konservative minister, og derfor lavede han 2-års-reglen. Nu er det ulykkelige sket, at krigen fortsætter, og den eskalerer oven i købet i disse måneder, og så vil forslagsstillerne løbe fra det løfte, de afgav i 1992. Man kunne altså godt, når man lige har hørt denne debat, der har været på korte bemærkninger, få den tanke, at de dengang tænkte ved sig selv: Skidt, vi accepterer 2-års-reglen, og så ændrer vi den bare, hvis den skulle vise sig at gå hen og blive aktuel.

Socialdemokratiet var i efteråret 1992 enig med den konservative justitsminister i hans ændringsforslag. Vi fandt det menneskeligt rigtigt, og det var også i overensstemmelse med UNHCR's opfordring til os. I dag finder vi det tragisk, at situationen i området er uændret, men vi står altså, og det er øjensynligt i modsætning til V og K, ved de udsagn og løfter, vi gav i 1992, også når konsekvensen af dem skal drages, og vi kan derfor ikke støtte det fremsatte lovforslag.

Helge Adam Møller (KF):

Beslutningen fra foråret om ikke at forlænge 2-års-fristen for at kunne søge asyl, dvs. fast ophold på længere sigt i Danmark, var og er ef-

ter min mening i fundamental modstrid med hele tankegrundlaget bag loven om midlertidig opholdstilladelse til personer fra det tidligere Jugoslavien. Signalet har hele tiden været, at Danmark var et helle for mennesker på flugt fra krigshandlinger, men at det var et midlertidigt helle, og det har stået krystalklart i hvert fald for flygtningene og for den største del af den danske befolkning, at de skulle vende tilbage til Eksjugoslavien, når situationen var til det.

Med den mulighed, der nu træder i kraft i næste måned, for, at krigsflygtningene kan søge asyl, lægger man op til, at tusinder og atter tusinder af flygtninge skal gøres til indvandrere og dermed måske bo i Danmark i resten af deres liv, hvis de selv ønsker det. Det Konservative Folkeparti ønsker at fastholde, at opholdet er midlertidigt. Vi ønsker ikke, at der gives tilladelse til at søge asyl efter de 2 år, og det gør vi ikke, fordi beslutningen får helt uoverskuelige konsekvenser.

Lad mig nævne, at der bliver kaos i det danske asylsystem, når tusinder begynder at søge asyl, og det vil næsten alle jo gøre, om ikke andet så for en sikkerheds skyld. Så kan man, når freden kommer, overveje, om man vil tage hjem eller ikke.

For det andet sender man et klart signal til tusinder og atter tusinder af jugoslaviske flygtninge om, at de ikke behøver at rejse hjem den dag, der er fred i eget land.

Hvis situationen i Bosnien ikke hurtigt ændrer sig i fredelig retning, er det sandsynligt, at en stor del af de knap 20.000 eksjugoslaver vil få permanent ophold i Danmark, og hvad så? Så følger retskrav på familiesammenføring. Hvor mange drejer det sig om? Er det 5.000, 10.000 eller 15.000? Ingen aner det. Der kan hurtigt blive tale om en ekstra udgift på langt over 2 mia. kr.

Og hvad med de menneskelige konsekvenser, når regeringen og flertallet nu tillader, at der søges asyl i Danmark? Det betyder jo med stor sikkerhed, at man stiller den enkelte jugoslav, kvinde eller mand, bagest i arbejdsløshedskøen her i Danmark. Var det ikke mere rigtigt, var det ikke mere hensigtsmæssigt og rimeligt, at eksjugoslavernes kræfter blev brugt dér, hvor der er allermost brug for det, nemlig i Bosnien den dag, landet skal genopbygges?

Det at bidrage til genopbygningen af Bosnien, når krigshandlingerne er slut, bør være et nøgleord i hele debatten. Jeg mener, at vi kan bidrage til genopbygningen på to måder. For det første skal vi forlænge den midlertidige opholdstil-

ladelse for samtlige 20.000 eksjugoslaver. Det skal være krystalklart for alle, flygtninge som danskere, at de skal tilbage til eget område og deltage i genopbygningen, når freden kommer.

For det andet skal tiden – det drejer sig måske om år – indtil de knap 20.000 kan vende tilbage, anvendes til at kvalificere dem til den tilværelse, de skal tilbage til. Tiden skal anvendes såvel teoretisk som praktisk for både voksne og unge.

Jeg mener ikke, at vi skal betragte eksjugoslaverne som specielle flygtninge, men snarere som mennesker, der er under træning eller på kursus her i Danmark, som skal gøre dem rustede til at genopbygge deres eget land den dag, situationen tilsiger det. Og dette trænings- eller kursusophold i Danmark bør være vort vigtigste bidrag til genopbygningen af det tidligere Jugoslavien. Man kan kalde det en slags praktisk ulandsarbejde, hvor vi starter genopbygningen, allerede inden freden er kommet. Desværre er det kun dele af den linje, som ministeren og flertallet har valgt at følge.

Afslutningsvis må jeg nemlig konstatere, at Folketingets flertal har lagt op til en ordning, som for det første er en vild flugt væk fra hovedsigtet i den oprindelige jugoslavlov. For det andet giver man alle ret til at søge asyl, når de har været i Danmark i to år – man kan altså frit vælge at blive indvandrer i Danmark. For det tredje belaster man det danske asylsystem helt unødvendigt. For det fjerde modvirker denne politik en effektiv genopbygning af de krigsramte områder. For det femte har flertallet nu bestemt, at et stort antal eksjugoslaver sættes bagest i den danske arbejdsløshedskø, og for det sjette vil flertallets asylpolitik bevirke, at man medvirker til serbernes grusomme spil med etniske udrensninger.

Derfor dette forslag, og jeg håber, regeringen og de øvrige partier alligevel besinder sig og stemmer for det.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Dette ikke at ville forlænge toårsfristen er i direkte modstrid med lovens grundlag, sagde hr. Helge Adam Møller.

Nu har den tidligere justitsminister, hr. Hans Engell, jo klogelig valgt ikke at være til stede i salen i dag, så ham kan jeg ikke spørge, men så vil jeg gerne spørge hr. Helge Adam Møller:

Det er i direkte modstrid med lovens grundlag. Jamen, hvorfor i alverden fremsatte den tidligere justitsminister så ændringsforslaget til lo-

ven om toårsreglen, hvis det er i modstrid med alt, hvad vi i øvrigt aftalte dengang? Der er altså et eller andet, jeg ikke kan få til at hænge sammen inde i mit hoved.

Det andet er, at hr. Helge Adam Møller siger, at det her vil skabe et utroligt kaos i asylsagssystemet, og at vi vil opfordre flygtningene til at søge asyl. Hvis jeg ikke husker fejl, har i hvert fald trejerdedele af dem faktisk søgt asyl. Men til dette med, at det giver kaos i systemet, må jeg sige, at som vores regelsæt er – uanset om det nu bliver efter to år eller efter fru Birthe Rønn Hornbechs ønske om syv år – er det sådan, at sagerne skal behandles. Man har netop ret til i henhold til internationale konventioner at få sin asylsag behandlet. Man har ikke ret til at få asyl, men til at få sagen behandlet.

Og derfor, når hr. Helge Adam Møller slår på, at det giver kaos, må jeg sige: Ligger der implicit i det, at hr. Helge Adam Møller næste gang kommer med et forslag til en lovændring, hvor vi ophæver retten til at få behandlet en asylsag? Det er den eneste konsekvens, der er i det, hr. Helge Adam Møller siger her, for disse sager skal behandles på et eller andet tidspunkt, hvis vi skal følge vores regelsystem.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Nu synes jeg, at hr. Helge Adam Møller på et tidspunkt skulle overveje, hvad det er han ønsker at sende folk tilbage til i Bosnien.

Det internationale samfund, bl.a. EU, som hr. Helge Adam Møller i andre sammenhænge er så begejstret for, er jo godt i gang med at gennemtvinge en fredsplán i Bosnien, som vil betyde en etnisk opdeling af landet. Det betyder, at en stor gruppe af de folk, der er flygtet til Danmark, ikke har noget sted at komme hjem til, fordi de ikke tilhører det etniske styre, som vi fra EU's side har besluttet skal regere dér, hvor de kommer fra. Så det er måske på et tidspunkt en overvejelse værd, hvad det egentlig betyder, at de skal hjem.

Men derudover forstod jeg på fru Birthe Rønn Hornbech, at det der med treårsreglen i denne omgang, det var sådan set i virkeligheden bare et skalkeskjul for et fælles ønske om at få en syvårsregel.

Og så vil jeg da godt have bekræftet af hr. Helge Adam Møller: Er det Det Konservative Folkepartis politik, at man, hvad angår flygtninge, der kommer til Danmark, i syv år skal forhindre dem i at få deres asylsag behandlet? Det

må der kunne svares fuldstændig klart på: ja eller nej. Er det konservativ politik?

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Det er konservativ politik, at folk, der søger asyl i Danmark, skal have behandlet deres asylansøgning så hurtigt som overhovedet muligt. Langt, langt hurtigere end i dag, hvor det tager omkring 500 dage. En sagsbehandlingstid på i gennemsnit 3-4 måneder, for åbenbart grundløse på et, maksimalt to døgn. De, der får asyl, skal behandles ordentligt og redeligt og hurtigst muligt integreres i det danske samfund. De, der ikke får asyl, skal hjælpes ud lige så hurtigt og effektivt.

Her snakker vi om en helt anden gruppe. Vi snakker om nogle mennesker, som vi lavede en særordning for, og som vi gav et midlertidigt ophold. Dér er det vores holdning, hvad enten det drejer sig om dem, der fik opholdstilladelse efter denne særordning, eller om andre mennesker, som får asyl i Danmark, fordi de bliver forfulgt i hjemlandet, at hvis der inden for de første syv år af deres ophold i Danmark sker det, at asylgrundlaget falder væk – altså at diktatoren er faldet i det land, de er flygtet fra, og der er oprettet demokrati – så skal de selvfølgelig vende tilbage til deres eget land, når de kan leve dér.

Dér har vi nøjagtig den samme syvårsregel. Og hvis de ikke efter syv år er blevet velintegreret i det danske samfund, hvis de endnu ikke har lært sproget og der igen bliver ordnede forhold i eget land, ja, så skal de også vende tilbage til eget land.

Og så til fru Dorte Bennedsen. Sagerne skal jo behandles alligevel, siger fru Dorte Bennedsen. Ja, det skal de efter lovens bogstav, men i praksis vil de jo ikke blive det, for hvis vi venter med at behandle sagerne, til freden er kommet til Bosnien, vil det ikke være 18.000, der søger om at få deres sager behandlet, så vil det måske være 500 eller 1.000, og det gør altså en væsentlig forskel.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Det er et fantastisk uldent svar, der bliver givet.

Er det konservativ politik, er det Det Konservative Folkepartis politik, at de bosniske flygtninge i syv år skal forhindres i at få deres asylsag behandlet, ja eller nej? I den gamle lov forhindrer man det i to år. Nu stiller man forslag

om, at det skal være tre år, og fru Birthe Rønn Hornbech snakker om syv år, så jeg gentager spørgsmålet: Er det konservativ politik, at man i syv år skal forhindre de bosniske flygtninge i at få deres asylsag behandlet?

Og så kunne jeg godt tænke mig at vide: Hvorfor – og det kan man så sige i virkeligheden også er et spørgsmål til andre partier, der støtter den her midlertidige lovgivning – er de bosniske asylansøgere så specielle? Hvis vi kigger på Genèvekonventionen, har den en klar definition af, hvad en flygtning er. En flygtning er en person, som nærer, og jeg tillader mig at citere:

»... velbegrundet frygt for forfølgelse på grund af sin race, religion, nationalitet, sit tilhørsforhold til en særlig social gruppe eller sine politiske anskuelser.«

Hvilke eksjugoslaviske flygtninge i Danmark tilhører ikke denne kategori?

Fjerde næstformand (Kirsten Jacobsen):

Nu er der igen en lang stribe korte bemærkninger.

Fru Dorte Bennedsen får ordet for en kort bemærkning, og så er der en kort bemærkning til hr. Tom Behnke, til hr. Helge Adam Møller og til fru Birthe Rønn Hornbech, og så går vi tilbage til ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Når jeg hører hr. Helge Adam Møllers svar til mig, bliver jeg klar over, at i 1992 lavede den daværende konservative justitsminister et ændringsforslag om, at sagerne maksimalt kunne udskydes i to år. Det gjorde man altså øjensynlig ifølge det svar, jeg nu fik, ud fra den forudsætning, at forholdene var afklaret inden de to år, således at der var fred og ro i Jugoslavien. Og da det så viser sig, at forudsætningen ikke holder og man kommer til at skulle stå ved de ord, man sagde, løber man fra dem.

Toårsreglen havde det jo ikke nogen som helst mening at lave, hvis ikke den kunne få konsekvenser, og den fik kun konsekvenser, hvis forholdene ikke var afklaret inden to år. Det vil sige, at jeg havde ret i min første vurdering. Man har bare sagt: Skidt, vi tager den dér toårsregel, den er formentlig helt interesseløs, og bliver den af interesse, så laver vi den om.

Det er meget sjældent, jeg taler om moral, men det her – om jeg vil kalde det umoral eller jeg vil kalde det dobbeltmoral, ved jeg ikke rigtig, men ubehageligt er det i hvert fald.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Jeg synes nu, det er vældig behageligt, at vi har muligheden for at få luftet vores tanker og ideer.

Der bliver spurgt af hr. Søren Søndergaard, om meningen er, at man i syv år vil forhindre, at disse bosniere får mulighed for at søge asyl og få en egentlig asylsagsbehandling. Nej, forslaget går ud på, at man udvider til tre år – vi lægger altså et år mere på. Så det er ikke syv år, man kan så sige »endnu« for mit eget vedkommende.

Jeg skal ikke kunne sige, hvorvidt de to andre forslagsstillere vil være med på at følge op, så man år for år kunne vurdere: Er vi nu nået dertil, hvor vi siger, nej, nu har de været her så længe, så de skal have lov til at blive her. Det ville være fair nok. For mit eget vedkommende – og så vidt jeg forstod på hr. Helge Adam Møller også for Det Konservative Folkepartis vedkommende – gælder det, at det er vores holdning til alle flygtninge.

Men i dag diskuterer vi ikke udlændingeloven; vi diskuterer lov om midlertidig opholdstilladelse til visse personer fra det tidligere Jugoslavien. En anden dag skal vi have diskussionen om selve udlændingeloven, og da vil der komme et forslag, hvis ikke fra Det Konservative Folkeparti så fra os, om, at man simpelt hen udvider perioden, således at de kun har midlertidigt ophold, indtil de enten bliver danske statsborgere eller kan vende tilbage. Det er det, der ligger i ordet flygtning, ellers er man indvandrer. Så er det det, man skal erkende, at man gerne vil have en lov om indvandrere, og så skal man ophæve det stop, man lavede i 1973. Men det er en helt anden debat.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Jeg tror næsten, at det er første gang, jeg er blevet beskyldt for at give et uldent svar. Det har jeg utrolig svært ved at få over mine læber, men jeg skal prøve igen.

Jeg synes, at jeg sagde det krystalklart: Ja, det betyder også for disse flygtninge efter særordningen, som vi taler om i dag, og hvoraf ganske mange ikke er flygtninge efter FN-konventionen – det er der andre, der ved mere om end jeg, men det er de ikke ifølge dem, der fortolker konventionen – at det burde være en midlertidig opholdstilladelse til og med det syvende år. Og kun såfremt ifald der ikke var fred i Bosnien inden for de første syv år, kunne man, hvis de var velintegrerede, sige: Så får I lov til at blive

boende i Danmark ligesom eksempelvis ungarerne, der kom her for 40 år siden.

Og så til fru Dorte Bennedsen, der siger, at når forudsætningerne ændrer sig, ændrer man også beslutningen, hvis jeg forstod det rigtigt. Jeg vil i hvert fald holde fast i, at det er rigtigt, at når en forudsætning for en beslutning ændrer sig, så tager man selvfølgelig også beslutningen op til overvejelse. Alt andet ville være urimeligt.

Forudsætningen dengang for toårsreglen var ganske rigtigt, som fru Dorte Bennedsen selv siger, at der var en forventning både hos regeringen og oppositionen og hos alle andre om, at inden to år var dette problem løst, fordi der var fred i Bosnien. Men den forudsætning holdt ikke, og derfor er det naturligt også at ændre beslutningen, fuldstændig ligesom jeg i går hørte fru Dorte Bennedsens partifælle forsvarsministeren sige, at når en forudsætning for at flytte Sergentskolen fra Sønderborg til Odense nu er faldet væk, så ændrer vi også beslutningen. Det er faktisk nøjagtigt det samme, jeg siger i denne sag.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Hr. Søren Søndergaard spørger, om dette her er et skalkeskjul. Hr. Søren Søndergaard er stadig væk ikke kommet til skelsår og alder her i Folketinget, så derfor skal jeg sige, at det har været Venstres helt klare politik i den forrige periode før folketingsvalget, at vi ønsker midlertidig opholdstilladelse til alle, og at den midlertidige opholdstilladelse skal være tidsbegrænset de første syv år.

Dernæst har jeg igen i dag forsøgt at få svar fra indenrigsministeren på, om ministeren kender sin udlændingelov eller ministeren ikke kender den. Vi kører med to regelsæt, hvilket vi efter min opfattelse overhovedet ikke behøvede, for der er efter den gældende udlændingelov mulighed for at give midlertidig og tidsbegrænset opholdstilladelse. Det vil ministeren aldrig svare på, og det får vi nok heller ikke svar på i dag.

Anne Baastrup (SF):

Debatten her med alle de mange korte bemærkninger viser et menneskesyn, som er utrolig ubehageligt at høre på.

Der skal ikke være tvivl om, at SF afviser VKZ's lovforslag. Der er tale om mennesker, som nu i to år har levet i utryghed med det pres, det er med deres viden om, at deres land er

smadret. Deres liv skal ikke blive ved med blot at være midlertidigt. Der er tale om mennesker, der er flygtet over hals og hoved, der er tale om mennesker, der i årevis har levet under et psykisk pres, som er ubærligt.

Vi har nogle rettigheder som danske statsborgere; vi har også en forpligtelse over for de mennesker, der er flygtninge. Det er fuldstændig urimeligt at lade dem fortsætte i den midlertidige situation.

Hr. Tom Behnke sagde et år til, måske flere år. Hr. Tom Behnke kender vist ikke de forhold, disse mennesker lever under.

Vi afviser forslaget og håber ikke, at det kommer tilbage til en anden og tredje behandling her i salen, så vi igen skal høre på de her toner.

Tom Behnke (FP):

Fru Anne Baastrup sagde – hvis jeg skal starte med det – at disse korte bemærkninger, der har været, var et udtryk for vores menneskesyn, og at det har været ubehageligt at høre på. Hun sagde også, at jeg ikke skulle kende de forhold, hvorunder disse flygtninge lever i Danmark.

Hvis jeg flygtede fra et land, hvor der var krig, hvor jeg var udsat for tortur og forfølgelse, og hvor jeg risikerede at blive slået ihjel, ville jeg være ovenud lykkelig for at komme til et land som Danmark og få en midlertidig opholdstilladelse – vel at mærke en midlertidig opholdstilladelse, hvor forudsætningen er, at jeg kan blive i Danmark, indtil der er fred og ro i mit hjemland igen. Jeg ville være kisteglاد, hvis det kunne lade sig gøre.

Jeg ville ikke som flygtning stille mig op og stille krav om, at jeg skulle have en permanent opholdstilladelse, at jeg skulle have en tidsbegrænset opholdstilladelse, at jeg skulle have statsborgerskab i det pågældende land, og at jeg skulle blive der resten af mit liv, det ville jeg da ikke gøre. Så jeg forstår ikke, hvad det er for et menneskesyn, som fru Anne Baastrup taler om.

Lad mig så sige, at Fremskridtspartiet advarede – og jeg kan huske det, for det var under tegnede selv, der var ordfører de to gange, hvor vi har diskuteret det, både da loven i sin tid blev tilvirket og også, da vi fik en revidering af den – imod, hvad konsekvenserne ville blive af denne lov. Vi advarede om, at ordet midlertidig var et blufnummer. Det var et blålys, man sendte i øjnene på den danske befolkning, og jeg sagde også dengang, at det garanteret kun var noget, man gjorde, for at det skulle glide lidt lettere ned. Jeg fik desværre ret, det var et blålys, man lavede.

Socialdemokratiet påstår, at Venstre og De Konservative ikke vidste, hvad de lavede; men samtidig siger Socialdemokratiet så også, personificeret i indenrigsministeren, at Socialdemokratiet vidste godt, hvad man lavede. Så det var et bevidst blållys man lavede over for befolkningen, man førte bevidst befolkningen bag lyset. Jeg synes, det er beskæmmende.

Det, der er sagen, er, at hvis vi ikke får udvidet tidsrammen i denne lov fra to til tre år, så får vi en række af disse flygtninge, som er her på midlertidig opholdstilladelse. Deres ansøgninger skal så behandles, og det vil give nogle meget store sagspukler i et i forvejen overophedet asylsagsbehandlingssystem, bl.a. fordi ministeren i valgkampen lige skulle have presset behandlingstiderne ned. Det gjorde man, så vidt jeg har ladet mig fortælle, ved overarbejde i en hel række forskellige afdelinger. Det skal nu afspadseres, og så får vi puklerne igen. Men det var jo i valgkampen, det er overstået.

Men sagen er, at i det øjeblik, man skal til at lave en egentlig sagsbehandling af disse asylansøgninger, vil en række af disse mennesker få lov til at blive i Danmark – de vil få en egentlig opholdstilladelse. Og allerede, når der kun er gået yderligere et år, har de været lovligt i Danmark i tre år. Så vidt jeg har forstået udlændingeloven, gør bare det, at man har haft lovligt ophold i landet i tre år, at man får en tidsubestemt opholdstilladelse. Det betyder, at uanset hvor meget fred og ro, der bliver i hjemlandet, har vi ingen mulighed for at sige til de pågældende mennesker: Tak for denne gang, nu må I gerne rejse hjem. Der er millioner af flygtninge i resten af verden, der har brug for Danmarks hjælp, så nu synes vi, I skal tage hjem, for nu har I muligheden for det. Og så kan Danmark bruge sine penge til at hjælpe nogle, der virkelig har brug for hjælp.

Det vil man ikke. Og når så Fremskridtspartiet kommer og siger: Vi vil gerne have lov til at hjælpe de flygtninge, som har et reelt behov for at blive hjulpet, lyder det fra SF og andre, at det er et umenneskeligt menneskesyn, vi har, og at det er forfærdeligt at høre på.

Jeg ved ikke, om det er forfærdeligt, at vi ønsker at gøre noget for de flygtninge, der har reelt behov for at få hjælp. For hvis det er det, der er forskellen mellem SF og Fremskridtspartiet, så er jeg glad for det menneskesyn, jeg selv har.

Lad mig så også sige, at det er min overbevisning, at vi med denne ordning og også med den udlændingelov, vi har, roder begreberne sam-

men mellem, hvorvidt man er flygtning eller man er indvandrer. Forskellen må da være, at man som flygtning er her midlertidigt, indtil man har mulighed for at komme hjem igen. Det må være det, der ligger i ordet. Hvorimod i det øjeblik, man er indvandrer, er man her med henblik på at blive her resten af sit liv. Det må være forskellen i definitionen på de to ord, og hvis det ikke er tilfældet, hører jeg gerne specielt ministerens definition af dem.

Hvis jeg har ret i min definition, ødelægger man begreberne, eller også snyder man, når man stadig væk kalder flygtninge for flygtninge, når de har været i landet i tre år, for det er de ikke længere. De er i hvert fald ikke flygtninge i den forstand, som jeg her har anskueliggjort, og derfor er det vores opfattelse, at man også burde tage fat i hele udlændingeloven og få ophævet nogle af de tidsbegrænsninger, der er for, hvorvidt man er flygtning eller man er indvandrer.

Det her forslag handler som sagt kun om bosnere, og det, det i første omgang handler om, er, at man ganske forsigtigt har foreslået, at man udvider perioden fra to til tre år. Man kunne godt med det samme have taget munden fuld og sagt: Vi udvider til syv år. Men man skal også i et eller andet omfang være realistisk og håbe på, at man kan samle et flertal i Folketinget for, at man dog i det mindste lige når at få – havde jeg nær sagt – sunket spytet. Jeg ved ikke, om man må sige det, men det er i hvert fald det, det handler om. Og så lyser den røde lampe.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Nu har forslagsstillerne brugt megen tid på at forklare os vigtigheden af det forslag, der bliver lagt frem.

Det er vel egentlig sagt klarest af hr. Helge Adam Møller, som sagde: Vi drømte ikke om, at toårsreglen skulle bruges, for vi regnede med, at tingene var gået i orden inden da. Det var et håb og et ønske, vi alle kunne dele; men hvis det er udgangspunktet, så er der ikke andet at sige, end at så var det ganske enkelt unødigt trætte af Folketinget og Retsudvalget, at den daværende minister brugte tid på at lave reglen.

Vi ønskede at få reglen, fordi vi frygtede lige præcis den situation, at tingene ikke var løst i løbet af to år, og det viste sig desværre, at vi fik ret. Tingene er ikke løst, og derfor får reglen betydning. Men det har altså været fuldstændig tomme ord og fuldstændig overflødigt, at den daværende justitsminister lavede dette æn-

dringsforslag. For Det Konservative Folkeparti og Venstre havde aldrig nogen sinde drømt om at tage det alvorligt. Så synes jeg hellere, ministeren dengang skulle have sagt, at den regel vil jeg ikke lave.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Jeg synes, at det dengang – også under debatten i forbindelse med lovforslaget – meget klart fremgik, at den toårsregel ikke var født i den konservative tankegang. Vores ordfører på det tidspunkt, hr. John Vinther, fremhævede meget klart i hele sin ordførertale og sit indlæg, hvor megen vægt vi lagde på midlertidigheden, og at det for os var en absolut forudsætning for det hele, at bosnierne skulle vende tilbage den dag, der var mulighed for at vende tilbage under fredelige forhold.

Jeg kan ikke lade være med også at tilføje en enkelt bemærkning til ordføreren for SF, fru Anne Baastrup, der snakker om det menneskesyn, man har. Jeg forstår det ikke, for jeg synes, at signalet er klart nok til bosniere og eventuelt andre krigsflygtninge, vi måtte få på et senere tidspunkt, når man siger: Vi giver jer et ophold her i Danmark, og hvis opholdet er længere end det, vi lige regner med, så giver vi jer også nogle bedre forhold, end man normalt har i et asylcenter. Vi synes, det var rigtigt, og det var godt, og det var hensigtsmæssigt.

Det udspil, regeringen kom med i foråret om nu at lave nogle følordninger, nogle uddannelsstilbud og nogle særlige skoletilbud, den første gruppe tilbud til de voksne og den anden til de unge bosniere, simpelt hen fordi de nu kom til at blive i Danmark længere, end vi alle sammen havde håbet og regnet med i starten, vil vi godt fortsat være med til, for det er klart, at man selvfølgelig ikke kan opholde sig hverken fire, fem eller seks år i et land bare siddende i et asylcenter.

Det er faktisk også derfor, vi godt vil være med til at sørge for, at sagsbehandlingen ikke er 570 dage, men måske kun 90 dage, og også være med til at vedtage de nødvendige lovforslag, for det synes vi også er umenneskeligt; men der er forskel på, hvilke tilbud vi synes der skal være, og så på at holde fast i grundidéen, at de skal have en ordentlig tilværelse i Danmark. Men de skal tilbage til eget land den dag, der er fred.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Tingene går stærkt i vores lille land. For et kvarter siden var asylsagsbehandlingstiden 500 dage ifølge hr. Helge Adam Møller, nu er den 570, så det er dog en vis fart, der er på tingene.

Hr. Helge Adam Møller sagde, at forslaget om toårsreglen ikke var født i den konservative have. Det er fuldstændig korrekt, og jeg gav også udtryk for i mit første indlæg, at det var bekymring i Folketingets Retsudvalg, der gjorde, at det forslag opstod.

Men det ændrer jo ikke noget ved, at det faktisk var den konservative justitsminister, der stillede ændringsforslaget. Det er ikke én i Retsudvalget eller én i Socialdemokratiet, der har stillet det, det var den konservative justitsminister, der stillede ændringsforslaget.

Og nu vil Det Konservative Folkeparti ikke stå ved det tilsagn, der blev givet. Men det er selvfølgelig også klart. Den konservative minister fik partierne her i Folketinget i kassen for sit forslag om det kompromis.

Det er jo meget af det, vores arbejde går ud på, at lave kompromiser. Det er en ærlig og ordentlig ting. Og her blev lavet et kompromis, der gjorde, at der blev bred opbakning om forslaget, og det var fint og godt. Så kan man den dag, man skal betale konsekvensen af kompromiset, sige, at det vil jeg for øvrigt ikke. Det er smuk moral.

Inger Marie Bruun-Vierø (RV):

For øjeblikket har vi som nævnt ca. 18.000 bosniske flygtninge på midlertidig opholdstilladelse. 18.000 mennesker, der bare går og venter, overladt til udfaldet af en håbløs krig. 18.000 mennesker, som det danske samfund mere eller mindre har vendt ryggen. De er her jo kun midlertidigt, de må ikke vænne sig for meget til det danske smørhul. For selvfølgelig er der ikke noget i denne verden, der kan konkurrere med det danske bistandssystem, bilder mange sig ind. Det må være den tankegang, der ligger bag dette forslag fra Venstre, De Konservative og Fremskridtspartiet.

Formentlig vil det ikke overraske, når jeg nu meddeler, at Det Radikale Venstre mener, at det er rigeligt at fastfryse en asylsagsbehandling i to år. Det har erfaringerne også vist, og derfor er der allerede af humanitære grunde sket visse lempelser af loven fra 1992.

Set i bakspejlet er der ikke så meget at være stolt af; især har der været grund til at være flov

over de vilkår, børn og unge er blevet budt. Men det vil da være at føje spot til skade, hvis man nu oven i købet fratager de bosniske flygtninge en lov hjemlet ret til at få asylbehandlingen i gang efter to år.

Sagen i dag handler om menneskesyn, anstændighed og retssikkerhed for en stor gruppe mennesker, der i øjeblikket på grund af en afskyelig krig er vores gæster.

Det burde være en selvfølge, at Folketinget står ved en lovgivning, der er helt klar, og som de bosniske flygtninge har haft al mulig grund til at fæste lid til.

Det er ikke lukkeloven, det her, men et spørgsmål om helt fundamentale rettigheder, der griber dybt ind i 18.000 menneskers fremtidige liv. Men det er måske denne principielle forskel, Venstre, De Konservative og Fremskridtspartiet ikke kan få øje på.

Søren Søndergaard (EL):

Jeg vil først konstatere, at det altså er De Konservatives politik i 7 år at forhindre de bosniske flygtninge, som er kommet til landet, i at få en reel asylsagsbehandling.

Det spørgsmål, man kan stille, er, hvorfor det så ikke er dét forslag, der bliver fremsat. Hvorfor bliver der kun fremsat et forslag om, at de skal hindres i at få en reel asylsagsbehandling i 3 år? Hvorfor ikke få den rene vare med det samme?

Jeg er sådan set enig med hr. Tom Behnke i, at der har været meget spil for galleriet i denne sag om midlertidigt opholdstilladelse, men jeg tror ikke, det så meget har været i forhold til den folkelige opbakning, for jeg fornemmer klart, at denne eksisterer i forhold til at forsvare de folk, som kommer fra Bosnien. Det har mere været et spil for galleriet i forhold til en højrefløj her i Folketinget. Jeg vil senere vende tilbage til, hvad jeg mener om den type af spil for galleriet.

Generelt forstår den danske befolkning jo ganske udmærket, hvad det er, der foregår i Bosnien. De forstår godt, at der er en proces i gang, hvor der foregår etniske udrensninger, og hvor det kan være utrolig vanskeligt at se, hvad folk skal vende tilbage til, især når vi snakker om familier, som består af blandede ægteskaber med børn, der ikke klart kan defineres som en af de etniske grupperinger, som FN og EU har besluttet skal dominere de forskellige dele af Bosnien.

Jeg tror derfor, at der er en meget klar forståelse i den danske befolkning for, at bosnierne

selvfølgelig ikke er anderledes end chilenerne i 1970'erne eller iranerne i begyndelsen af 1980'erne; det er nemlig flygtninge, som præcist falder ind under Genèvekonventionens definition.

Vi har jo ikke deltaget i denne debat tidligere, og jeg vil derfor benytte lejligheden til at sige, at vores opfattelse er, at hele lovgivningen om midlertidigt ophold er noget pjat og grundlæggende fuldstændig uanstændig.

Vi har hele tiden været imod den lovgivning. Alle fornuftige mennesker erkender nu, som man kunne forudse, at snakken om det midlertidige ved den jugoslaviske konflikt er vildt overdrevet. Alligevel fortsætter loven om midlertidig opholdstilladelse til trods for, at regeringen erkender, at den lange periodes lejrliv med en usikker status er psykisk nedbrydende for flygtningene. Samtidig skal nye grupper af flygtninge fra Eksjugoslavien sendes igennem det samme mareridt af usikkerhed, og de, der ikke måtte få asyl, skal måske have forlænget mareridtet yderligere på grund af en midlertidig opholdstilladelse.

Den eneste reelle begrundelse for denne lov er, at den forsinker det tidspunkt, hvor det bliver umuligt at tvangshjemsende flygtningen. I udlændingeloven gemmer sig nemlig det forholdsvis – det synes vi i hvert fald – humane princip, at hvis en flygtning har været tvunget til at opholde sig her i landet i en vis periode, så er der en ret at blive boende, også selv om en tilbagevendende skulle blive muligjort.

En konventionsflygtning opnår endda fra starten en tidsubestemt opholdstilladelse. Dette princip er det med loven om midlertidig opholdstilladelse lykkedes at underminere. Den midlertidige opholdstilladelse skal forlænges hver 6. måned, og tvangsudsendelse kan ske, ikke bare til flygtningens hjemegn, men også til »det, der i konsekvens af den etablerede fredslutning må betragtes som vedkommendes hjemområde.«

Tvangshjemsendelse kan ske til en lejr i et område, hvor flygtninge kan nyde beskyttelse. Man kan ikke lade være med at forestille sig, at det kunne have været Gorazde eller Bihac – men hvor er det egentlig man forestiller sig man kan sende dem hen?

Loven om midlertidig opholdstilladelse afskærer altså i 2 år den enkelte flygtning fra den retssikkerhed, som vi mener at kunne læse ud af den danske udlændingelov og Genèvekonventionen. Derfor er det selvfølgelig ikke noget un-

der, at de borgerlige – jeg vil tillade mig at sige de fremmedfjendske kræfter – har vejret morgenluft, og at de i forlængelse af den foreslår, at lovens virkefelt nu skal udvides til at gælde i en længere årrække og selvfølgelig også til at gælde for alle asylansøgere.

Til gengæld kan det undre, at de partier og personer, som normalt formelt hylder Genèvekonventionen og udlændingelovens principper, ikke omgående vil være med til at afskaffe denne lov.

Som konsekvens af vores holdning er det selvfølgelig klart, at Enhedslisten vil stemme imod det forslag, som er fremsat af Venstre, De Konservative og Fremskridtspartiet.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Man kan undre sig over, hvad ordførerne lægger i forskellen på, at man har en midlertidig opholdstilladelse efter den lov, vi diskuterer, og så det, at man får sin asylansøgning behandlet og derefter får en opholdstilladelse. Hvori består forskellen? Hvori består forskellen i risikoen for at blive sendt hjem, mens der stadig væk er krig i hjemlandet? Der er ikke nogen forskel. Det er fuldstændig ens.

Næh, forskellen består i, at den dag, hvor der bliver fred og ro i hjemlandet, da kan de, der har en midlertidig opholdstilladelse eller ikke har været her i tre år endnu, sendes hjem, hvorimod alle de andre ikke kan det. Det er forskellen.

Det, vi diskuterer, hr. Søren Søndergaard, er, hvornår vi kan sende dem hjem, og hvornår vi ikke kan; dét er forskellen.

Det bliver sagt, at vi ønsker at forlænge de pågældende personers mareridt. Skulle det være et mareridt, at man flygter fra krig og rædsler og kommer til Danmark og får midlertidig opholdstilladelse med kost og logi betalt? At man kan leve et sikkert liv i Danmark. Er det et mareridt? Hvis det er et så frygteligt og forfærdeligt mareridt, så var der nok nogle, der havde forladt Danmark igen af samme årsag, men det er der jo ikke. Vi etablerer ikke et mareridt eller forlænger et mareridt ved at forlænge den midlertidige opholdstilladelse.

Ministeren sagde, at det, der vil ske, når perioden udrinder, er, at deres asylansøgning skal behandles. Der vil så være nogle, der er berettiget til at få opholdstilladelse i Danmark, og der vil være nogle, der ikke er berettiget til det. Alt andet lige så siger det mig, at de, der ikke er berettiget til at få en opholdstilladelse i Danmark,

må sendes hjem igen. Er det bedre at blive sendt tilbage til det tidligere Jugoslavien på nuværende tidspunkt end at skulle fortsætte med at være i Danmark på en midlertidig opholdstilladelse?

Det vil jeg gerne høre hr. Søren Søndergaards kommentarer til.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Det handler om, hvornår folk har ret til at få en reel asylsagsbehandling, og det vil sige, at det handler om folks ret til at få at vide, hvornår de er købt eller solgt, og hvilken stilling de skal have fremover.

Det forslag, som der har været argumenteret for fra denne talerstol, er, at man i syv år skal have en usikker retstilstand. I syv år skal det være uklart, om man kan opnå permanent asyl i Danmark eller ej. Det er klart, at f.eks. for en familie fra Centralbosnien, hvis område er besat af kroatiske fascister, HVO, blandet med tyske nazister, hvor faderen er muslim, kvinden af serbisk afstamning, og hvor børnene dermed er af blandet ægteskab, dér er det fuldstændig utiladeligt, at man i syv år fra nogle forslagsstilleres side vil undgå at tage stilling til, om de mennesker kan få et permanent asyl.

Det er urimeligt; det er bare det, vi siger.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Hr. Tom Behnke har fuldstændig ret. Danmark er ikke noget mareridt, men der er tilsyneladende noget, hr. Tom Behnke ikke har forstået.

Det er nemlig et mareridt at være flygtning, også selv om man p.t. befinder sig under rolige forhold. Det er et mareridt at være afskåret fra familie, fra venner, fra arbejde og fra en fremtid. Det er simpelt hen forhold, vi andre ikke har megen mulighed for at vurdere til bunds. Og vi ved jo fra stadig flere undersøgelser, der laves for de folk, der er her som enten asylansøgere eller som flygtninge – og specielt asylansøgerne – hvad den ekstra belastning, den uvished betyder for deres psykiske tilstand.

I denne verden er der ting, der drejer sig om andet end penge og tag over hovedet; hvor det drejer sig også om nogle følelser, om en vis sikkerhed og en afklaring af egne muligheder, og det tror jeg ikke hr. Tom Behnke helt har forstået.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Det er simpelt hen for nemt at gå op og kommentere på den måde. Jeg har da aldrig hørt noget lignende fra fru Dorte Bennedsen.

Når vi talte om et mareridt, så var det sandelig ikke et spørgsmål om, hvorvidt det var et mareridt at være flygtning eller ej. Det, vi talte om, var, om det var et mareridt at være her på en midlertidig opholdstilladelse i forhold til at være her på en permanent opholdstilladelse.

Det var forskellen, og det var i den forbindelse, ordet mareridt blev brugt, og så er det for nemt, at fru Dorte Bennedsen går herop og siger det på en måde, som om jeg skulle have givet indtryk af, det ikke er et mareridt at være flygtning. Jeg er dybt uenig.

Hr. Søren Søndergaard siger, at det er en usikker tilværelse. De pågældende mennesker ved ikke, om de er købt eller solgt. Hvad er det usikre? Hvori består usikkerheden? Den eneste usikkerhed, jeg kan se, er, at den dag, hvor der er fred og ro i hjemlandet, bliver de sendt hjem igen. Det er den eneste usikkerhed, og det er den eneste forskel, der er på, om de er her på en midlertidig opholdstilladelse eller på en permanent. Det er forskellen.

Er det Enhedslistens ønske og politik, og er det regeringens ønske og politik, at flygtninge, der har været i Danmark i tre år, skal overgå til at have indvandrerstatus? Er det det, man vil? Så stil forslag om det, sådan at hele befolkningen kan forstå, at det er det, man ønsker.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Det, vi ønsker, er, at folk, der er tvunget til at flygte et eller andet sted fra og ikke umiddelbart har mulighed for at komme tilbage, har ret til en asylsagsprocedure, hvor vi tager stilling til, om de kan få asyl eller ej. Hvis de får asyl i Danmark, så skal de naturligvis have lov til at være her så lang tid, som de har lyst.

Den model, som hr. Tom Behnke skitserer, er jo en model, der betyder, at folk først kan begynde at planlægge deres liv efter syv år. Er f.eks. nogen grund til at påbegynde en uddannelse – at lære dansk – hvis udgangspunktet er, at man i en periode på op til syv år skal kunne sendes tilbage? Hvorfor skulle man lære dansk? Kunne man virkelig ikke forestille sig – kunne hr. Tom Behnke ikke forestille sig – noget mere interessant at beskæftige sig med – hvis udgangspunktet er, at man i op til syv år skal kun-

ne sendes retur til f.eks. Bosnien – noget mere interessant at uddanne sig til end at lære dansk?

Det vil sige, at det, der bliver skabt, er en gruppe mennesker, som efter syv år ikke er integreret i det danske samfund, fordi de hele tiden har levet med en kuffert stående ude i gangen. Det synes vi ikke er godt.

Jeg vil tage et personligt udgangspunkt: De chilenske flygtninge, som jeg kendte i 1970'erne, og som kom hertil efter det fascistiske kup i Chile 1973, var det meget vigtigt at forklare, at de skulle opgive drømmen om at komme hurtigt hjem. Mange af dem troede, at de hurtigt kunne vende tilbage; mange af dem havde deres kuffert stående ude i gangen. Resultatet blev bl.a., at de ikke kunne forstå nytten af at lære dansk, ikke kunne forstå nytten af at forholde sig aktivt til det danske samfund. Meget, meget beklageligt. Vi ønsker altså, at der skal være en øjeblikkelig asylsagsbehandling, når folk kommer, og at folk skal have at vide, hvor de står. Det synes vi er fair.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Hr. Tom Behnke sagde noget i retning af, at den eneste forskel var, at forslagsstillerne ønskede, at folk skulle kunne sendes hjem igen, når der blev fred i landet.

Jeg vil godt stille hr. Tom Behnke et spørgsmål, for jeg forstår, at man ønsker, at de kan være her i op til syv år og så stadig kunne sendes hjem. Betyder det, at hr. Tom Behnke – og for den sags skyld de øvrige forslagsstillere – vil ændre på den nuværende lov om midlertidigt ophold i henseende til, at disse mennesker gives ret til familiesammenføring? Hvis hr. Tom Behnke ikke ønsker dét, er der jo en meget væsentlig forskel, for disse mennesker er adskilt fra deres ægtefæller, fra deres børn. De har ingen ret til at få dem herop. Syv år her uden disse rettigheder! Er det det, hr. Tom Behnke ønsker?

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Sagen er, at når vi taler om familiesammenføring, så har jeg for mit vedkommende – jeg skal ikke svare for alle tre forslagsstilleres vegne – og for Fremskridtspartiets vedkommende bestemt ikke den samme opfattelse, som Socialdemokratiet har af denne problemstilling. Når vi taler om, hvorvidt vi også ønsker at ændre selve udlændingeloven, således at flygtninge er flygtninge og vedbliver at være flygtninge, indtil de

enten kan sendes hjem på baggrund af fred og ro i hjemlandet, eller at de, når de har været her i syv år, kan søge dansk statsborgerskab på linje med alle andre, så behøver de ikke gøre det. De kan også blive her i otte år, ti år, eller hvor længe de vil, på en midlertidig opholdstilladelse, hvis det er det de ønsker, og hvis der stadig er krig og ufred i deres hjemland. Men det er vores intention også at stille et forslag om ændring af udlændingeloven på det punkt.

Formanden:

Så er vi vist klar til fru Sonja Albrink som ordfører.

Sonja Albrink (CD):

Jeg skal på CD's vegne tilkendegive, at CD står ved de forslag, som vi har stemt for i henholdsvis 1992 og i 1994. Som mange ordførere i dag har været inde på, er vi utrolig mange, som havde håbet, at krigen i Jugoslavien havde fået en ende, før den oprindelige lov om midlertidig opholdstilladelse udløb, at det ikke skulle ske, at den ikke er afsluttet endnu.

Jeg mener også, at ingen vel har været i tvivl om, at de mennesker, som har midlertidigt ophold her i Danmark, ønsker at vende tilbage til deres eget hjemland.

Så jeg synes, at det mindste, vi kan gøre, mens de mennesker opholder sig her, er at vise en lille smule medmenneskelighed, og jeg vil derfor slutte med at sige, at vi ikke kan støtte forslaget fra V, K og Z.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg vil sige tak for en, synes jeg selv, uhyre nyttig debat. Det, vi fik at høre, var naturligvis de forventede holdninger fra partierne. Desværre vil jeg sige. Men jeg synes, det har været utrolig givtigt for både Folketinget og den danske befolkning, at vi nu har fået anledning til mere indgående at få ridset holdningerne til den midlertidige opholdstilladelse op.

Der synes at gå en meget skarp skillelinje mellem partierne bag det lovforslag, som vi har drøftet i dag, og de øvrige partier i Folketinget. Forslagsstillerne har den opfattelse, at flygtninge skal hjælpes, så længe de er på flugt fra noget, for flygtninge må efter vor opfattelse formodes at være personer, der flygter fra forfølgelse, og ikke personer, der flygter til noget. Det har aldrig været meningen med de internationale flygtningekonventioner at give flygtninge retskrav på livsvarig opholdstilladelse i et andet

land, endsige krav på opholdstilladelse i et bestemt land. Det er utrolig vigtigt, at man gør sig dette klart, men det er åbenbart dér, forskellene går.

Jeg skal ikke knytte nogen særlige bemærkninger til ordførerne – vi har haft de korte bemærkninger – men blot sige til SF's ordfører, fru Anne Baastrup, der siger, at vi ikke kender forholdene i Jugoslavien: Vi kan ikke ordne verdens nød og elendighed og krige ved at bruge alle ressourcer til, at nogle ganske få kan få livsvarig opholdstilladelse i Danmark.

Vi er – de partier, der står bag forslagsstillerne – imod, at flygtninge nærmest pr. automatik gøres til indvandrere. Vi ønsker helt konkret med vort lovforslag at vise, at vi tager skarpt afstand fra, at det, vi troede var en aftale – og vi bliver altså ved med at tro, at vi havde en aftale om, at bosniere ikke skulle have opholdstilladelse med henblik på varigt ophold – alligevel viste sig ikke at være en aftale. Hele forudsætningen for modtagelsen af de mange krigsramte var netop, at de ikke skulle blive til indvandrere, at de ikke skulle integreres. Så jeg spørger igen, hvorfor regeringen den ene gang efter den anden – og også i dag – nægter at diskutere, om man ikke efter udlændingeloven, som den er formuleret, kunne have givet midlertidig opholdstilladelse, for så havde diskussionen fra starten af måske formet sig helt anderledes. Det ønsker ministeren ikke at svare på; det ønskede ministeren ikke at svare på i foråret under forespørgselsdebatten, og det får vi nok aldrig et svar på, om vi så stiller forslag til ændring af udlændingeloven. Men vi bør nok prøve.

Indtil videre tager vi naturligvis til efterretning, at der er ikke noget flertal i Folketinget for at føre en flygtningepolitik, der er i overensstemmelse med flygtningebegrebets væsen, men at man tværtimod via asylpolitikken ønsker at føre indvandrerpolitik, men uden at sige det klart til landets vælgere. Vi finder det meget væsentligt – også af hensyn til den folkelige debat og den folkelige forståelse – at der skelnes mellem asylpolitik og indvandrerpolitik.

Flygtningepolitik skal bygge på et humanitært syn, men ikke på en holdning om at gøre flygtninge til indvandrere. Tværtimod ville vi, hvis vi i Danmark havde anvendt de mange milliarder kroner uden for landets grænser, næsten et hvilket som helst sted i verden havde kunnet hjælpe mange flere flygtninge for de økonomiske ressourcer, vi nu anvender her i landet på et relativt lille antal flygtninge, som de

øvrige partier altså ønsker at gøre til indvandre-re.

Partierne bag forslaget vil fortsat forsøge at skabe flertal i befolkningen for, at flygtninge behandles som personer, der ønsker at vende tilbage til deres land, og at de behandles derefter, så de også bliver i stand til det. Vi er overbevist om, at flertallet nok skal komme her i Folketinget, for vi har et flertal iblandt vælgerne.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Jeg skal ikke skjule, at jeg synes, det var en lidt frysende stemning, der bredte sig under det sidste indlæg fra ordføreren for forslagsstillerne, da fru Birthe Rønn Hornbech sagde, at man må formode, at flygtninge flygter fra noget og ikke til noget. Det, vi taler om her, er bosniske krigs-flygtninge, og at anvende en sprogbrug som det, fru Birthe Rønn Hornbech anvendte, synes jeg er højest ejendommeligt, hvis jeg nu skal sige det lidt neddæmpet. At bruge en sammenligning, der skal skabe det indtryk, at de bosniske krigs-flygtninge ikke flygter fra noget! Det gør de jo, de flygter fra det fæleste begreb, der findes, nemlig etnisk udrensning.

Jeg tror, der var mange af os, der troede, at vi med afslutningen af Anden Verdenskrig og Hitlerstyrets sammenbrud havde slettet begrebet etnisk udrensning af den europæiske ordbog. Vi tog desværre fejl. Nu er det der igen i vores egen verdensdel: en forfølgelse af mennesker, nedskydning af mennesker, forjagelse af mennesker, som alene har den forbrydelse bag sig, at de har en forkert etnisk afstamning. Her er der altså tale om, at det er mennesker, fru Birthe Rønn Hornbech, der flygter fra noget. De flygter ikke til Danmark, fordi de har et ønske om vores velfærd, men fordi de er blevet frataget det vigtigste, man har, nemlig retten til at bo i sit eget land med den etniske afstamning, man nu engang har, med den religion, man nu engang bekender sig til, og med de rettigheder, man nu engang har, hvis man bor i et civiliseret samfund. Den tragedie, som de mennesker er flygtet fra, er jo i virkeligheden en gentagelse – omend i miniformat – af den tragedie, som i fyrrerneramte Europa. Derfor min opfattelse af, at det var et helt kuldslået synspunkt at bringe ind i debatten at tale om mennesker, der flygter til noget og ikke fra noget.

Så sagde fru Birthe Rønn Hornbech også: Vi troede, vi havde en aftale om, at man bare skulle forlænge loven.

Til det er mit svar: Vi troede, vi havde vedtaget en lov i fællesskab. Ikke en lov, vi havde fundet på – de partier, der nu danner regering – men en lov, som V og K havde fundet på. Vi troede, at en afstemning gjaldt. Vi troede, at fastsættelsen af 2-års-reglen ikke bare var noget, man havde lavet på skrømt, men at man mente det, og at det byggede på et vigtigt grundsyn. Og hvad er det så for et? Det er det grundsyn, der går på, at der må være en grænse for, hvor lang tid man kan fratage flygtninge den selvfølgeligelige ret, de har, til at få deres asylsag behandlet.

Jeg synes, det er ganske tankevækkende, at bosniske krigsflygtninge i Danmark meget ofte siger: Hvorfor kan vi dog ikke få lov til bare at være under de samme flygtningeregler som dem, alle andre er under? De føler nemlig, at de har ringere vilkår, hvilket de for så vidt også har, fordi deres asylsag kan være fastfrosset i to år. Derfor må jeg, når der i fru Birthe Rønn Hornbechs indlæg nærmest lå en antydning af aftalebrud, sige: Hus forbi. De, der er løbet fra en aftale og fra en afstemning og fra et løfte afgivet til den mest sårbare gruppe, der overhovedet findes her i landet, er V og K. Fremskridtspartiet er ikke løbet fra noget, for de stemte imod, allerede da loven blev vedtaget.

Jeg synes, at det rejser spørgsmålet, om løfter afgivet til sårbare mennesker, til dem, der ikke har magt bag sig, til dem, som ikke kan vinde stort gehør i den danske offentlighed, gælder mindre end dem, vi afgiver til alle andre.

Det lovforslag, som vi behandler her i dag, og den tankegang, der ligger bag, har jeg meget vanskeligt ved at forene med det, som vi normalt plejer at sige med nogen selvgothed til hinanden her i landet, nemlig at vi bygger vores flygtningepolitik på et humanistisk grundsyn.

Hr. Helge Adam Møller sagde et par ting, som jeg synes kræver nogle kommentarer, men som det til gengæld nok må konstateres at der mangler en logisk forbindelse imellem.

For det første sagde hr. Helge Adam Møller, at han var sikker på, at det ville koste mindst 2 mia. kr. med den familiesammenføring, der ville komme efterfølgende, samtidig med at det blev sagt, at hr. Helge Adam Møller slet ikke vidste, hvor mange, der var tale om. Bare sagt i al stilfærdighed: Skulle man så ikke vente med at sætte tal på, til man ved, hvor mange der er?

Jeg synes, det er lidt for nemt bare at strø om sig med milliarderne, når man skal diskutere disse ting, og i øvrigt forholder det sig jo sådan,

at en stor part af de bosniske krigsflygtninge i Danmark er kommet hertil som hele familier, langt fra dem alle sammen, men en del af dem er faktisk kommet samlet hertil – far, mor og børn – og dér bliver der jo ikke tale om en efterfølgende familiesammenføring.

Men den ting, jeg måske havde allersværest ved at forstå i hr. Helge Adam Møllers indlæg, var udsagnet om de store menneskelige konsekvenser, det ville få, hvis der var nogle, der fik asyl, og jeg forstod, at det var udsigten til, at de måske ikke alle ville komme i arbejde.

Når man nu bringer de menneskelige konsekvenser ind i billedet, hvad så med at interessere sig for de langtrækkende konsekvenser, det vil få, hvis vi fulgte det lovforslag, der ligger her, hvor den utryghed, den psykiske nedslidning og dermed også den manglende livsduelighed, der kommer ud af det, er menneskelige konsekvenser, så det batter?

Derfor vil jeg opfordre til, at man også eftertænker det på den måde.

Men endnu mere ejendommeligt bliver det, når hr. Helge Adam Møller siger, at det, det drejer sig om, er, at vi skal sørge for, at de bosniske krigsflygtninge i så god form som muligt kan vende tilbage og deltage i opbygningen af deres land. Synspunktet er jeg enig i, men jeg synes unægtelig, at det rejser spørgsmålet: Hvorfor i alverden stemte Det Konservative Folkeparti så imod de vilkårsforbedringer, som vi vedtog sidste år? Hvorfor stemte man imod, at man skulle ud i følordninger? Hvorfor stemte man imod, at børnene skulle have bedre undervisning? Hvorfor stemte man imod, at der skal laves nogle bedre bovilkår? Det er jo præcis alle de vilkårsforbedringer, der skal bringe folk i stand til at vende tilbage. Så jeg må nok sige, at jeg faktisk ikke synes, at det hænger sammen. Det gør det ikke logisk, det gør det heller ikke, hvis vi skal kalde det livsholdningsmæssigt.

Så siger hr. Helge Adam Møller også med manende røst: Dette vil skabe kaos i asylsystemet. Nej, det vil det ikke. Der vil blive oprettet et særligt bosnierkontor under Direktoratet for Udlændinge. Det er under forberedelse, og det starter sit arbejde den 15. december. Det vil være sådan, at der bliver ansat særskilt mandskab, som alene har den opgave, og derved vil det ikke på nogen måde komme til at anfægte den øvrige asylsagsbehandling.

Så sagde hr. Tom Behnke i sit indlæg, at der jo ikke var nogen, der var vendt tilbage til Bosnien-Hercegovina. Nej, det er rigtigt, at det ikke er

noget særlig stort tal, der har fået muligheden for at vende tilbage, men der er en tre hundrede stykker, der har søgt om det, og af dem er de første 75 vendt tilbage.

Vi har faktisk arbejdet meget ihærdigt på at få en orden med de kroatisk myndigheder, så der kan skaffes transitvisa, og det er lykkedes. Men en del af de mennesker kan, fordi krigen er blusset op, ikke vende tilbage rent fysisk; der er ikke nogen mulighed for det. Derfor står der allerede nu yderligere ca. 200 i venteposition, og de vender tilbage i præcis det øjeblik, det rent fysisk kan lade sig gøre.

Så til spørgsmålet om de bosniske krigsflygtinges egne ønsker. Dansk Flygtningehjælp har lavet en undersøgelse, hvor man har spurgt, så vidt jeg husker ca. 12.000, dvs. de voksne over 15 år: Hvad er det for en forestilling, I har om jeres fremtid? Hvad ønsker I? Deraf har ¼ sagt, at de ønsker at blive i Danmark. ½ har sagt, at de ønsker at vende tilbage, så snart som det overhovedet er muligt. Resten har ikke været i stand til at besvare spørgsmålet. Det er der ikke noget at sige til, så kaotisk som forholdene ser ud nu.

Det vil sige, at uanset om man får asyl eller ej, vil ønsket om at vende tilbage og deltage i genopbygningen af landet selvfølgelig være intakt hos et meget stort antal. Jeg skal ikke gøre mig klog på, hvor mange det er, men at der er hårdt brug for det, er der ingen tvivl om.

Den sidste bemærkning, jeg skal komme med, er et svar på fru Birthe Rønn Hornbechs spørgsmål om, hvorvidt man kan bruge midlertidighedsbegrebet i udlændingeloven, som den er i dag. Ja, det kan man godt. Det har jeg i øvrigt besvaret ved mange tidligere lejligheder.

Derudover er der jo så også en inddragelsesregel inden for de første tre år, man har opholdt sig her i landet. Jeg undrer mig egentlig over, at repræsentanten for Venstre aldrig nogen sinde, dengang man selv havde regeringsmagten, sørgede for at lægge pres på sin minister for, at man brugte den regel. Den regel har jo aldrig været brugt i den danske lovgivning. Den står der, men ingen har brugt den, og det må vel have en forklaring, og den kan vi så få ved en anden lejlighed.

Yderligere vil jeg godt sige, at vi har bedt Per Sørensen-udvalget – det er et svar til fru Birthe Rønn Hornbech – om yderligere at kulegrave midlertidighedsbegrebet i lovgivningen, som den er i dag, og komme med overvejelser om, hvordan man i øvrigt kan anvende den. Så det vender vi frygteligt tilbage til.

Helge Adam Møller (KF):

Indenrigsministeren spørger, hvordan det kan være, at Det Konservative Folkeparti og vel også Venstre ikke stemte for lovforslaget her i foråret, der netop indførte alle de forbedringer af bosniernes vilkår. Når ministeren spørger, må det selvfølgelig være, fordi ministeren ikke kender svaret. Så må jeg sige, at det er ministerens egen skyld, for ministeren må så have glemt, hvad der skete ved behandlingerne af lovforslaget, og glemt, hvad der stod i betænkningen. Men jeg gjorde det krystalklart, og jeg har fundet min ordførertale frem fra dengang, hvor fru Dorte Bennedsen spurgte om det samme. Jeg sagde, at der var kun to grunde til, at Det Konservative Folkeparti ikke kunne stemme for det lovforslag, og hvis man ændrede de to ting, så ville vi godt stemme for det.

De to ting var for det første, at man fastslog, at det var en midlertidig opholdstilladelse, altså at man forlængede antallet af år, før man kunne søge asyl. Den anden ting var, at man droppede det, der hed fortrydelsesret for dem, der frivilligt vendte tilbage til Bosnien. Havde de valgt det, så skulle de ikke kunne fortryde.

Så sagde jeg klart og tydeligt – det står i sp. 10998 fra den 11. maj: »Men altså, hvis vi fjerner det og sætter midlertidigheden ind, så kan vi diskutere et par kommaer og et par formuleringer af resten, og det er faktisk det, jeg har tigget og bedt om hele tiden.«

Det betød altså på godt, almindeligt dansk, at vi syntes, at resten af det – det fremhævede jeg mange gange i min ordførertale, og det var også derfor, jeg tog det med igen – er godt og rigtigt, og vi vil godt være med til yderligere drøftelser med hensyn til de mennesker, der skal bo her: Hvis det er et midlertidigt antal år, hvordan sikrer vi så, at deres tilværelse bliver tålelig og bliver målrettet mod det, at de skal have en menneskelig tilværelse i Danmark, en tilværelse, der peger hen på, at de skal vende tilbage og være kvalificeret både fagligt og menneskeligt, altså at de ikke bliver smadret ved at opholde sig i Danmark?

Alt det vil vi godt diskutere. Det, vi stemte imod – det står også i betænkningen fra både Venstre og Konservative – er midlertidigheden.

Tom Behnke (FP):

Indenrigsministerens kommentarer til det, som jeg skulle have sagt, forstod jeg overhovedet ikke. Jeg mener slet ikke, at de kommentarer, ministeren gav til mig, harmonerer med det,

som jeg sagde i min ordførertale. Så jeg ved ikke rigtig, hvad det er, ministeren kommenterer.

Men jeg vil så sige til ministerens tale her, at jeg er helt enig i, at de, der er flygtet fra det tidligere Jugoslavien, de er flygtet. Det er også min opfattelse, og de er ikke flygtet for sjov. Altså, det er min opfattelse, at de er flygtninge. Det er også min opfattelse, at vi skal behandle dem som flygtninge.

Men se, så er det, jeg ikke forstår, hvorfor regeringen vil gøre dem til indvandrere. Det er jo det, vi har argumenteret mod hele dagen. Vi ønsker netop at præcisere, at de er flygtninge. De skal, havde jeg nær sagt, være flygtninge, og de skal behandles som flygtninge, og de skal have ophold her i landet som værende flygtninge og ikke som indvandrere. Det er jo det, regeringen gør; det er konsekvensen af, at man, havde jeg nær sagt, lader dem, der har fået midlertidig opholdstilladelse, passere 2-års-grænsen. Derved får de en almindelig opholdstilladelse, og allerede efter 1 år får de en tidsubegrænset opholdstilladelse og kan blive her resten af livet. Det vil jeg sige, at de ikke længere er flygtninge, så er de indvandrere. Er det dét, man ønsker? Enhedslisten gav et flot og præcist svar, som jeg kunne bruge til noget, tak for det. Enhedslisten ved, hvad de mener, og de tør sige det. Jeg ved ikke, om regeringen ved, hvad de mener; det tror jeg de gør, men jeg er ikke sikker på, at de tør sige det.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Blot en lille afslutningsløjfe til hr. Helge Adam Møller. Det kom til at lyde i indlægget, som om man her i foråret havde haft mulighed for at stemme om udskydelse af asylsagsbehandlingen eller fastholdelse.

Det var ikke det, der var tale om; det var slet ikke det, lovforslaget drejede sig om. Det drejede sig alene om vilkårsforbedringerne. Det var slet ikke det andet, der var sat i spil dér. Dér holdt vi os præcis, strikte ord til ord og komma til komma til den lov, som hr. Hans Engell havde fået vedtaget i Folketinget.

Derfor synes jeg, at det er en sær gang bortforklaring, man kommer med. Man stemte imod vilkårsforbedringerne. Det har man måske fortrudt, og det forstår jeg godt. Jeg mener ikke, at det er noget menneskeligt ansigt at sætte på opholdet her i Danmark, hvis man fuldstændig skal være isoleret fra det, vi kan kalde det almindelige daglige liv. Ikke desto mindre var det dét, hr. Helge Adam Møller bekendte sig til, da han satte sin pegefinger på knappen den dag.

Men hvis det er sådan, at Det Konservative Folkeparti nu mener noget andet, så synes jeg, at vi skal snakke om det. Jeg vil gerne invitere de partier, der stemte imod i sin tid, til en drøftelse af, om de alligevel nu gerne vil være med til at sikre en bedre hverdag for de mennesker, der befinder sig i denne meget, meget lidt attraktive situation.

Så hvis det var en indirekte rækken hånden frem fra Det Konservative Folkeparti, så vil jeg sige: Ja, den tager jeg. Jeg synes, at så mange som muligt bør være med til at stå bag de vilkårsforbedringer.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget.

Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 14: Forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. (Ophævelse af varighedsbegrænsningen).

Af Anne Baastrup (SF) m.fl.
(Fremsat 25/10 94).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Karen Jespersen):

Efter forslaget skal der ske en udvidelse af mulighederne for at få sygedagpenge, idet dagpengelovens regler om en varighedsbegrænsning på 52 uger ifølge lovforslaget helt skal afskaffes.

Det forslag kan jeg ikke støtte, fordi det bryder med det princip i dagpengeloven, at sygedagpenge er en korttidsydelse, der ikke skal dække et varigt forsørgelsesbehov.

Den ændring af loven om dagpenge ved sygdom eller fødsel, der skete i 1989, understreger netop sammenhængen mellem tilknytningen til arbejdsmarkedet og ydelsen af sygedagpenge. Det fremgår af, at man samtidig indførte den faste revalideringsydelse, som har til formål at give forbedrede muligheder for at hjælpe personer med nedsat erhvervsevne ind i eller tilbage til arbejdsmarkedet, så de i stedet for en passiv forsørgelse kan få en aktiv erhvervmæssig tilværelse. Netop derfor er der i dagpengeloven indført en regel om, at udbetaling af sygedagpenge kan fortsætte ud over varighedsbegrænsningen på 2 uger, når det anses for overvejende sandsynligt, at der kan finde en arbejdsprøvning eller en revalidering sted.

Jeg er selvfølgelig enig i, at langvarig sygdom er et alvorligt problem for de mennesker, der rammes, og derfor er den kommunale dagpengeopfølgning meget vigtig. Erfaringen viser, at tidlig kontakt i sygdomsforløbet og hyppig kontakt med dagpengemodtagerne forkorter udbetalingsperioderne.

Socialministeriet har derfor i en række kommuner iværksat forsøg og udviklingsprojekter, som alle netop går ud på at intensivere dagpengeopfølgningen og derved medvirke til at forhindre de lange sygdomsperioder.

SF nævner i bemærkningerne til lovforslaget også de lange ventetider. Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at lange ventetider ikke længere i sig selv bevirker, at dagpengeudbetalingen standser. Der er nemlig sidste år indført en bestemmelse i Socialministeriets bekendtgørelse om dagpenge ved sygdom eller fødsel, hvorefter ventetiden på behandling på et offentligt sygehus anses for en død periode i relation til varighedsbegrænsningerne, når det må antages, at den sygemeldte efter behandlingen kan vende tilbage til arbejdsmarkedet.

Om de gældende regler kan jeg fortælle, at efter dagpengelovens § 22, stk. 1, ophører retten til sygedagpenge, når der er udbetalt dagpenge eller løn for mere end 52 uger i de forudgående 18 måneder, medmindre der er mulighed for at forlænge dagpengeperioden. Dette kan ske, hvis en af følgende betingelser er opfyldt: at det anses for overvejende sandsynligt, at revalidering eller arbejdsprøvning kan blive sat i værk, at den pågældende er under lægebehandling, der må antages at kunne genskabe arbejdsdygtigheden inden for 26 uger, eller når særlige omstændigheder taler for det. Det er den sidste forlængelsesmulighed, der bliver brugt i forbindelse med livstruende sygdom.